

§ 381

Svar på motion om flyktingmottagande i Uppsala från Therese Rhann (-)

KSN-2021-00758

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionens första och andra att-sats med föredragningen i ärendet, samt
2. **att** avslå motionens tredje att-sats.

Sammanfattning

Therese Rhann (-) föreslår i en motion väckt 9 februari 2021 att kommunfullmäktige

- uppdrar åt de berörda nämnderna att i) utreda vilka kostnader Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet från 2015 och framåt samt ii) redovisa i vilken grad dessa kostnader har täckts av de särskilda statsbidragen som lämnats till Uppsala kommun under den nämnda perioden,
- kräver att staten ska ge full täckning för de kostnader som Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet sedan 2015 och kommer att ha för fortsatt flyktingmottagande framöver, samt
- förklarar att Uppsala kommun vägrar att ta emot fler flyktingar om staten inte ger sådan kostnadstäckning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 oktober 2021
- Bilaga, Motion om flyktingmottagande i Uppsala från Therese Rhann (-)

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-10-12

Diarienummer:
KSN-2021-00758

Handläggare:
Nina Klinge-Nygård

Svar på motion om flyktingmottagande i Uppsala från Therese Rhann (-)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionens första och andra att-sats med föredragningen i ärendet, samt
2. **att** avslå motionens tredje att-sats.

Ärendet

Therese Rhann (-) föreslår i en motion väckt 9 februari 2021 att kommunfullmäktige

- uppdrar åt de berörda nämnderna att i) utreda vilka kostnader Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet från 2015 och framåt samt ii) redovisa i vilken grad dessa kostnader har täckts av de särskilda statsbidragen som lämnats till Uppsala kommun under den nämnda perioden,
- kräver att staten ska ge full tackning för de kostnader som Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet sedan 2015 och kommer att ha för fortsatt flyktingmottagande framöver, samt
- förklarar att Uppsala kommun vägrar att ta emot fler flyktingar om staten inte ger sådan kostnadstäckning.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Hösten 2015 kom många asylsökande till Sverige, bland dem ett stort antal ensamkommande barn och unga. Regeringen agerade med olika åtgärder så som

införandet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjlighet att få uppehållstillstånd i Sverige.

Jämfört med genomsnittet i Sverige och andra liknande kommuner har Uppsala kommun inte haft ett exceptionellt högt mottagande av nyanlända (i förhållande till folkmängd), men det skedde en ökning mellan 2014 och 2018, vilket framgår av den integrationsrapport som kommunstyrelsen behandlade 16 december 2020 § 335 och kan nås via följande länk [till kommunens hemsida](#).

Uppsala kommun får statlig ersättning för sina lagstadgade åtaganden gentemot nyanlända. En del av ersättningarna betalas ut i form av schablonersättningar och vissa behöver aktivt återsökas från bland annat Migrationsverket.

Med andra ord kommer de ersättningar kommunen får för sina åtaganden från flera källor, bland annat förordningarna om statlig ersättning för asylsökande med flera (2017:193) respektive insatser för vissa utlännningar (2010:1122). Ersättningarna är tänkta att i någon situation vara för hög och i en annan för låg, men att de i genomsnitt ska täcka kommunens kostnader.

Det är även viktigt med kontinuerlig omvärldsbevakning, framförallt avseende förändringar på lagområdet och nationella riktlinjer och regler för ersättning.

Kommunen har samverkan med civilsamhället i frågor som rör social inkludering, integration och stöd till olika målgrupper, med särskilt fokus på etablering på arbetsmarknaden. Näringslivet spelar också en viktig roll i etableringen. Kommunen verkar för att fler barn till utrikes födda går i förskolan för att skapa större möjlighet för föräldrar att studera eller arbeta, vilket i sin tur främjar etablering och underlättar barnens språkutveckling och därmed framtida skolgång.

Det kan även noteras att Mottagandeutredningen i sitt slutbetänkande, Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22), föreslår större förändringar avseende statliga ersättningar för kommunala åtaganden och insatser, där fler ersättningar föreslås betalas ut genom schablonersättningar i syfte att minska administration och återsökande av medel retroaktivt.

Uppsala kommun har i sitt remissyttrande om SOU 2018:22 konstaterat att det finns behov av bättre samordning och tydligare rollfördelning mellan stat, kommun och region för ett rättssäkert och effektivt mottagande. Kommunen delar uppfattningen att ett förtydligat och gemensamt ansvarstagande gynnar såväl individen som samhället i helhet.

Uppsala kommun vill se ett tydliggörande av vilken beredskap kommunerna förväntas ha för stora tillströmningar av asylsökande och nyanlända. Mot bakgrund av detta ser kommunen även behov av en nationell strategi eller plan för hur en situation där antalet personer som ankommer snabbt stiger ska hanteras på nationell och lokal nivå och anser att ersättningarna från staten i så hög grad som möjligt måste återspegla kommunens faktiska kostnader.

Uppsala kommun lyfter kontinuerligt med staten att den måste ta sitt ekonomiska ansvar. Arbetsmarknadsnämnden har i september 2019 framfört ovan till arbetsmarknadsdepartementet, socialdepartementet, Sveriges kommuner och regioner och Socialstyrelsen.

Uppsala kommun följer de förordningar om bosättning av nyanlända som finns – varje län och kommun har sitt länstal att förhålla sig till. Uppsala kommun

(arbetsmarknadsnämnden) har också beslutat om att undanta vissa områden från EBO (boende för asylsökande som valt att ordnat sitt eget boende), så beslut i den här riktningen har fattats.

De skäl och lagar som ligger till grund för de enskildas vistelse i Sverige och dess kommuner styr vilka stöd denne har rätt till. Dessa faktorer har även konsekvenser för statliga ersättningar till kommunen för de åtaganden och insatser som genomförs.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 oktober 2021
- Bilaga, Motion om flyktingmottagande i Uppsala från Therese Rhann (-)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

INGET FLYKTINGMOTTAGANDE UTAN STATLIGT ANSVARSTAGANDE!

MOTION TILL UPPSALA KOMMUNFULLMÄKTIGE DEN 9 FEBRUARI 2021

Therese Rhann (-)

UPPSALA SKA TA SIN DEL AV ANSVARET – MEN INTE PÅ BEKOSTNAD AV VÄLFÄRDEN

I Uppsala ska vi ta vår del av ansvaret för det svenska flyktingmottagandet. Det är en självklarhet. Men det ska aldrig ske på bekostnad av Uppsalabornas välfärd. Kvaliteteten inom vården, skolan och omsorgen, eller inom annan kommunal verksamhet i Uppsala, ska inte försämrats på grund av att Uppsala kommun tar emot flyktingar. Staten måste ta ansvar för den migrationspolitik som förs på riksnivå. Det ansvaret ska inte vältras över på vare sig Uppsalaborna eller invånarna i någon annan kommun i Sverige.

Detta är grundläggande, och borde kunna tas för givet. Men nu är det dags att säkerställa att det också blir så. Kommunfullmäktige i Uppsala behöver ta reda på hur det förhåller sig.

DAGS ATT SKAFFA SIG KONTROLL ÖVER KOSTNADERNA FÖR FLYKTINGMOTTAGANDET

Sedan årtionden tillbaka är skola, vård och omsorg hårt pressade på grund av den nedskärningspolitik som styrande politiska partier fört i riksdag, landsting och kommuner. Här i Uppsala beslutades i budgeten i november om ytterligare nedskärningar i de kommunala verksamheterna om ca 340 miljoner kr för innevarande år, 2021. Nedskärningarna sker både i form av s.k. effektiviseringar, nedhyvling av anslagen till de olika verksamheterna med ett visst procenttal, och i form av borttagna eller minskade demografiska uppräknings. Det sistnämnda innebär som bekant att de kommunala verksamheterna inte kompenseras i budgeten för ökad belastning till följd av förändringar av befolkningens sammansättning (ökat antal barn i skolan eller äldre inom äldreomsorgen, till exempel).

Det ökade flyktingmottagande, särskilt från 2015 och framåt, har ställt de nedskurna kommunala verksamheterna inför än svårare utmaningar. Behoven har ökat inom ett flertal områden. Barn i nyanlända familjer, som utgör en snabbt växande andel av det totala antalet elever, har ofta ett större behov av hjälp och stöd i skolan och förskolan. Även inom till exempel SFI-undervisning, socialtjänst, kommunala arbetsmarknadsåtgärder och andra verksamheter ställer flyktingmottagandet krav på ökade ekonomiska och faktiska resurser. Uppsala kommuns årliga kostnader för försörjningsstöd har också ökat med flera hundra miljoner kronor under de senaste åren, vilket Liberalernas Mohamad Hassan själv har knutit till Uppsala kommuns relativt stora flyktingmottagande.

Det är dags att Uppsala kommun skaffar sig kontroll över hur stora kommunens kostnader för flyktingmottagandet har varit under de senaste åren. Den kunskapen behöver vi ha för att kunna föra en ansvarsfull politik själva i kommunfullmäktige och för att kunna kräva av staten att den tar ansvar för sin migrationspolitik. Jag yrkar därför att kommunfullmäktige ska uppdra åt de berörda nämnderna att utreda vilka kostnader Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet från 2015 och framåt.

DAGS ATT TA REDA PÅ OM STATEN HAR LÄMNAT ERSÄTTNING FÖR KOSTNADERNA FÖR FLYKTINGMOTTAGANDET

Staten lämnar viss ersättning under de första åren efter kommunplacering av nyanlända. Men hur långt räcker den ersättningen? Ersätter staten Uppsala kommun för de kostnader som kommunen

haft? Det är bara om svaret är ja på den frågan som staten kan sägas ha tagit ansvar för sin migrationspolitik.

Redan på hösten 2019 varnades det om att den statliga ersättningen för flyktingmottagandet skulle minska, samtidigt som kostnaderna, bland annat för försörjningsstöd, befarades fortsätta öka. Förmodligen är vi redan idag i ett läge då den statliga ersättningen sinar men en stor del av arbetet med att integrera och etablera de människor som kommit hit kvarstår, och därmed och kostnaderna för detta. Och invandringen till Sverige fortsätter att vara stor, knappt 90 000 uppehållstillstånd beviljades under 2020, vilket förmodligen kommer att leda till att det fortsätter att placeras ett relativt stort antal nyanlända i Uppsala.

Det är hög tid för Uppsala kommun att skaffa sig kunskap om hur stor del av kostnaderna för flyktingmottagandet som täcks av statliga bidrag till Uppsala kommun. Jag yrkar därför de berörda nämnderna ska redovisa i vilken grad kostnaderna för flyktingmottagandet sedan 2015 har täckts av de särskilda statsbidragen som lämnats till Uppsala kommun under den nämnda perioden.

INGET MER FLYKTINGMOTTAGANDE UTAN STATLIGT ANSVARSTAGANDE

Om rätt förutsättningar hade getts så hade det inte varit något problem för Uppsala kommun att ta emot och integrera flyktingar, inom rimliga gränser. Uppsala kommun har dock, i likhet med alla andra kommuner runtom i landet, inte getts de resurser som krävs, vare sig att upprätthålla kvaliteten i välfärdstjänsterna eller sköta mottagande och integration av nyanlända invandrare. Långsiktig planering från regering och riksdag saknas. Det råder brist på personal inom skola, vård och omsorg och stor bostadsbrist i många delar av landet, vilket vi känner tydligt här i Uppsala. Att i detta läge ge kommunerna ansvaret för flyktingmottagandet och på det sättet belasta redan hårt trängda verksamheter utan rimlig ekonomisk kompensation, det är ansvarslost.

Uppsala kommun ska dock inte agera ansvarslost. Om statens politik är att vi ska ha ett fortsatt flyktingmottagande, då kräver vi ett statligt ansvarstagande. Tillräckliga resurser måste skjutas till från statens håll, så att kommunmedborgarnas tillgång till välfärdstjänster tryggas när fler nyanlända invandrare ska tas emot. Om man inte kräver detta från kommunens sida så sviker man kommunmedborgarna – oavsett om de bott här i hela sina liv eller endast några år.

Det enda ansvarsfulla är därför att Uppsala kommun villkorar fortsatt mottagande av nyanlända invandrare med att staten ger full täckning för de kostnader som Uppsala kommun ådras genom det mottagandet. Jag yrkar därför att kommunfullmäktige ska förklara för det första att Uppsala kommun kräver att staten ska ge full täckning för de kostnader som Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet sedan 2015 och kommer att ha för fortsatt flyktingmottagande framöver, samt för det andra att Uppsala kommun vägrar att ta emot fler nyanlända invandrare om staten inte ger sådan kostnadstäckning.

YRKANDEN

Jag yrkar att Uppsala kommunfullmäktige ska

1. uppdra åt de berörda nämnderna att i) utreda vilka kostnader Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet från 2015 och framåt samt ii) redovisa i vilken grad dessa kostnader har täckts av de särskilda statsbidragen som lämnats till Uppsala kommun under den nämnda perioden,
2. kräva att staten ska ge full täckning för de kostnader som Uppsala kommun haft för flyktingmottagandet sedan 2015 och kommer att ha för fortsatt flyktingmottagande framöver, och
3. förklara att Uppsala kommun vägrar att ta emot fler flyktingar om staten inte ger sådan kostnadstäckning.